

آیین نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی

(مصوب جلسه ۳۵۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۷۴/۶/۱۴)

ماده ۱ - تعاریف

الف - منظور از دانشگاه یا مؤسسه آموزش عالی، دانشگاهها و مؤسسات و مجتمع های آموزش عالی و پژوهشی دولتی و غیر دولتی است که طبق مقررات وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مدرک رسمی بالاتر از دیپلم (ولو به عنوان معادل) صادر می کنند که در این آیین نامه به آنها «دانشگاه» اطلاق می شود.

ب- دانشجوی داخل : هر فردی است که در یکی از دانشگاهها به صورت حضوری یا غیر حضوری به تحصیل اشتغال داشته باشد که در این آیین نامه به آن «دانشجو» اطلاق می شود.

ج - دانشجوی وابسته : به فردی که به عنوان دانشجوی بورسیه یا ارز بگیر در یکی از دانشگاههای خارج از کشور تحصیل می کند، گفته می شود.

د - دانشجوی خارجی : به دانشجوی تبعه کشورهای خارجی گفته می شود که در دانشگاه جمهوری اسلامی ایران تحصیل می کند.

ه - زمان تحصیل : با زمان ثبت نام اولیه در دانشگاه آغاز و با اخذ مدرک یا گواهی موقت یا انصراف یا اخراج خاتمه یافته تلقی می شود.

ماده ۲ - کلیات

با توجه به قداست علم و اخلاق و محیطهای آموزشی و پژوهشی در شرع مبین و حکومت اسلامی و ضرورت دفاع و حراست از حقوق عمومی دانشجویان، دانشجو مکلف است در طول زمان تحصیل و در هر محیط اعم از دانشگاه و خارج از دانشگاه از ارتکاب هر عمل که خلاف شئون و حیثیات دانشجو اعم از دانشجوی داخل یا وابسته یا خارجی باشد، خودداری کند.

در غیر اینصورت براساس مفاد آیین نامه باوی برخورد می شود.

ماده ۳- ترکیب اعضاء کمیته انضباطی بدوی دانشگاه و چگونگی انتخاب آنها.

۱- معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان رئیس کمیته انضباطی بدوی.

۲- مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه یا نماینده تام الاختیار ایشان در صورت وجود دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه.

۳- یک نفر عضو هیأت علمی دانشگاه به انتخاب رئیس دانشگاه .

۴- دو نفر دانشجویی دانشگاه به انتخاب رئیس دانشگاه .

۵- دبیر کمیته انضباطی بدوی با انتخاب رئیس کمیته بدوی بدون داشتن حق رأی.

تبصره ۱ : دو دانشجوی عضو کمیته انضباطی دانشگاه باید واجد شرایط زیر باشند :

۱/۱- حداقل نیمه اول دوره کارشناسی را به پایان رسانده باشند (مؤسساتی که فقط دوره کاردانی را دارند دانشجویان عضو کمیته انضباطی آنها باید وارد نیمه دوم دوره کاردانی شده باشند) و ضمناً دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و دکتری، مشروط بر آنکه تحصیلات دوره کارشناسی خود را در داخل کشور به پایان رسانده باشند از این ماده مستثنی هستند.

۱/۲- از حیث درسی و اخلاقی جزو دانشجویان خوب دانشگاه باشند.

تبصره ۲ : کلیه اعضاء انضباطی دانشگاه باید به تقوی و تعهد و استقلال نظر شهرت داشته و متأهل و فاقد سوء سابقه باشند.

تبصره ۳ : اعضاء بندهای ۳ و ۴ به مدت دو سال انتخاب می شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است و ضمناً چنانچه اعضاء فوق در طول سه سال، سه جلسه متوالی یا ۶ جلسه متناوب غیبت غیر موجه داشته یا به هر دلیل امکان حضور در جلسات کمیته انضباطی دانشگاه را به مدت بیش از ۳ ماه نداشته باشند یا در صورت احراز عدم صلاحیت، رئیس دانشگاه می تواند به عزل آنها و انتخاب فرد جدید اقدام کند. تشخیص موجه یا غیر موجه بودن غیبت اعضاء به عهده رئیس کمیته است.

تبصره ۴ : رئیس کمیته می تواند بنا به صلاحدید از افراد مطلع برای شرکت در جلسات کمیته بدون داشتن حق رأی دعوت کند.

تبصره ۵ : جلسات کمیته با حضور رئیس کمیته و حداقل دو عضو صاحب رأی تشکیل می شود و مصوبات آن با سه رأی موافق قابل اجراء است.

تبصره ۶ : احکام کمیته انضباطی بدوی دانشگاه با امضاء رئیس کمیته بدوی و احکام کمیته انضباطی تجدید نظر با امضاء دبیر کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه ابلاغ می شود.

ماده ۴ - ترکیب اعضاء کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه

۱- رئیس دانشگاه به عنوان رئیس کمیته تجدید نظر.

۲- مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه.

۳- معاون دانشجویی دانشگاه به عنوان دبیر کمیته تجدید نظر.

ماده ۵ : ترکیب اعضاء کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان

۱- معاون دانشجویی وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حسب مورد، به عنوان رئیس کمیته.

۲- مسئول دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در یکی از دانشگاهها به انتخاب شورای مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاهها و با حکم رئیس مرکزی نمایندگان مقام معظم رهبری در دانشگاهها.

۳- يك نفر حقوقدان به انتخاب وزير فرهنگ و آموزش عالي يا وزير بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، حسب مورد.

۴- سرپرست کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان بدون حق رأی به عنوان دبیر کمیته.

۵- يك نفر از اعضاء هیأت علمی دانشگاهها به انتخاب وزير فرهنگ و آموزش عالي يا وزير بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد.

۶- يك نفر دانشجو از میان اعضاء کمیته انضباطی دانشگاهها با انتخاب و صدور حکم از سوی وزير فرهنگ و آموزش عالي.

۷- معاون دانشجویی یکی از دانشگاهها بنا به دعوت دبیر کمیته مرکزی.

تبصره ۱: مدت عضویت اعضاء منتخب ۳ سال و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

تبصره ۲: جلسات کمیته مرکزی انضباطی با حضور ۴ نفر رسمیت می یابد و تصمیمات جلسه با ۳ رأی موافق لازم الاجرا است.

تبصره ۳: کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان از نظر تشکیلاتی به وزارت فرهنگ و آموزش عالی یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی وابسته است و تحت نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی فعالیت می کند.

تبصره ۴: رئیس کمیته می تواند بنا به تشخیص و ضرورت امر از افراد مطلع برای شرکت در جلسه کمیته بدون داشتن حق رأی دعوت کند.

تبصره ۵: احکام کمیته مرکزی انضباطی با امضاء دبیر کمیته مرکزی ابلاغ می شود.

ماده ۶- حدود اختیارات و وظایف کمیته های انضباطی دانشگاه و کمیته مرکزی انضباطی

الف - رسیدگی به جرایم عمومی دانشجویان (از قبیل تهدید، تطمیع، توهین، ضرب و جرح، جعل، سرقت، رشوه، اختلاس یا قتل).

ب - رسیدگی به تخلفات آموزشی و اداری مانند :

۱/ب - تقلب در امتحان .

۲/ب - فرستادن شخص دیگری به جای خود در امتحان یا شرکت به جای دیگری در امتحان.

۳/ب - ارتکاب هر عملی از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی که موجب اخلاق یا وقفه یا مزاحمت در اجرای برنامه های دانشگاه یا خوابگاه شود.

۴/ب - ایراد خسارت به اموال دانشگاه یا بیت المال.

ج - تخلفات سیاسی :

ج/۱ - دادن اطلاعات خلاف یا کتمان واقعیات عمده نسبت به خود و یا گروه‌های محارب یا مفسد یا افراد وابسته به آنها.

ج/۲ - عضویت در گروه‌های محارب یا مفسد یا ملحد یا هواداری و انجام دادن هر عملی به نفع آنها.

ج/۳ - فعالیت و تبلیغ به نفع گروه‌ها و مکاتب الحادی.

ج/۴ - توهین به شعائر اسلامی یا ملی و ارتکاب اعمالی بر ضد نظام جمهوری اسلامی (مانند: شعار نویسی، پخش اعلامیه و .....).

ج/۵ - ایجاد بلوا و آشوب در محیط دانشگاه.

د - تخلفات اخلاقی:

د/۱ - استعمال مواد مخدر یا شرب خمر یا قمار یا مداخله در خرید و فروش و توزیع این گونه مواد.

د/۲ - استفاده از نوارهای ویدئویی یا صوتی یا لوحه‌های رایانه‌ای مستهجن یا مداخله در خرید و فروش، تکثیر، توزیع این گونه وسایل.

د/۳ - عدم رعایت پوشش اسلامی یا استفاده از پوشش یا آرایش مبتذل.

د/۴ - استفاده یا توزیع یا تکثیر کتب، مجلات، عکسهای مستهجن و یا آلات لهو لعب.

د/۵ - عدم رعایت شئون دانشجویی.

د/۶ - داشتن رابطه نامشروع.

د/۷ - تشکیل یا شرکت در جلسات نامشروع.

د/۸ - انجام عمل منافی عفت.

ماده ۷ - تنبیهات

الف - تنبیهاتی که با حکم کمیته‌های انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی نسبت به دانشجویان می‌تواند اعمال شود.

الف/۱ - احضار و اخطار شفاهی.

الف/۲ - اخطار کتبی بدون درج در پرونده دانشجوی.

الف/۳ - تذکر کتبی و درج در پرونده دانشجوی.

الف/۴ - توبیخ کتبی و درج در پرونده دانشجوی.

الف/۵ - دادن نمره ۲۵٪ در درس مربوط به تخلف.

۶/الف – محرومیت از تسهیلات رفاهی دانشگاه (از قبیل وام، خوابگاه و ....) .

۷/الف – دریافت خسارت از دانشجو در مواردی که تخلف ، منجر به ایجاد ضرر و زیان به دانشگاه یا بیت المال شده باشد .

۸/الف – منع موقت از تحصیل تا مدت دو نیمسال تحصیلی (با احتساب یا بدون احتساب سنوات) .

تبصره ۱ : در مواردی که کمیته انضباطی بدوی دانشگاه حکم صادر کرده و به آن حکم در موعد مشخص شده در این آیین نامه دانشجو اعتراض کند، تجدید نظر در حکم صادره به عهده کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه خواهد بود .

تبصره ۲ : اعمال مجدد مجازات موضوع بند ۸/الف ماده ۷ منوط به تأیید کمیته مرکزی انضباطی خواهد بود .

ب – تنبیهاتی که فقط با حکم کمیته مرکزی انضباطی نسبت به دانشجویان می تواند اعمال شود :

۱/ب – منع موقت از تحصیل تا چهار نیمسال تحصیلی (با احتساب یا بدون احتساب سنوات) .

تبصره : چنانچه پس از اجرای حکم کمیته و در طول مدت تحصیل دانشجو، احتساب سنوات محرومیت از تحصیل مانع از فارغ التحصیل شدن دانشجو شود و دانشجو متعذر به عذر موجه شود، کمیته مرکزی پس از ارائه دلایل و مدارک تعذر از سوی دانشجو و بررسی، بنا به تشخیص می تواند اقدام به تبدیل حکم به عدم احتساب سنوات کند .

۲/ب – تغییر محل تحصیل دانشجو .

۳/ب – تبدیل دور تحصیلی دانشجو از روزانه به شبانه .

۴/ب – اخراج دانشجو از دانشگاه با حفظ حق شرکت مجدد در آزمون ورودی .

۵/ب – محرومیت از تحصیل در کلیه دانشگاهها تا ۵ سال .

تبصره ۱ : در موارد ضروری بنا به تشخیص، کمیته انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی می تواند حکم به صورت ترکیبی صادر کند . (ترکیبی از ۲ یا چند بند ماده ۷) .

تبصره ۲ : رئیس دانشگاه مجاز است تا زمان رسیدگی به پرونده دانشجوی متخلف در کمیته انضباطی دانشگاه از ورود وی به دانشگاه جلوگیری کند مشروط بر اینکه مدت رسیدگی به پرونده دانشجو از یکماه تجاوز نکند و در مورد پرونده هائی که به کمیته مرکزی انضباطی برای رسیدگی و اعلام رأی ارجع می شود، رئیس دانشگاه مجاز است از ورود دانشجو به دانشگاه تا مدت دو ماه جلوگیری کند (در صورت تلاقی ایام ممانعت از ورود دانشجو به دانشگاه با امتحانات پایان نیمسال، دانشجو می تواند با تشخیص رئیس دانشگاه در امتحانات پایان نیمسال شرکت کند) .

تبصره ۳ : به منظور ممانعت از اعمال سلیقه های متفاوت در دانشگاهها و در موارد تخلف مشابه ، کمیته های انضباطی دانشگاهها موظفند در خصوص تخلفات مشمول بندهای ۵/ج و ۱/د و ۲/د و ۴/د و ۶/د و ۷/د و ۸/د ماده ۶ آیین نامه، ضمن رسیدگی و صدور حکم در محدوده اختیارات، مراتب را برای اطلاع و احیاناً اعلام نظر به کمیته مرکزی انضباطی ارسال کنند .

تبصره ۴ : هر گاه دانشجویی در مکانهایی به عنوان دانشجو فعالیت داشته باشد (از قبیل سفرهای علم، محلهای کارآموزی، خوابگاه و ...) مرتکب عملی شود که بر حسب قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، کمیته انضباطی می تواند ضمن رسیدگی به تخلف در حیطه این آئین نامه، موارد را برای برخورد در حیطه کاری مراجع ذی صلاحیت به آنها نیز ارجاع دهد. به هر حال تنها مرجع مجاز دانشگاه به انعکاس تخلف و معرفی دانشجوی خاطی به مراجع قضائی و انتظامی، کمیته انضباطی آن دانشگاه است.

تبصره ۵ : هرگاه دانشجویی در خارج از محوطه دانشگاه مرتکب عمل خلافی شود که بنابر قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، رسیدگی به جرم ارتكابی در چارچوب ضوابط و قوانین کیفری و جزائی در صلاحیت مراجع قضائی است اما کمیته انضباطی می تواند به موازات آن حسب ماده ۷ این آئین نامه تصمیم گیری کند.

تبصره ۶ : ترمذ دانشجو از اجرای احکام و دستوراتی که کمیته انضباطی صادر می کند یا تکرار تخلف موجب تشدید تنبیه خواهد شد.

تبصره ۷ : بنا به تشخیص کمیته انضباطی، موارد تخلف می تواند به ولی یا سرپرست یا همسر دانشجو اطلاع داده شود.

تبصره ۸ : در صورت احتمال تصحیح رفتار و عدم تکرار تخلف، کمیته های انضباطی دانشگاه و کمیته مرکزی انضباطی بنا به تشخیص می تواند اجرای تمام یا بخشی از حکم را پس از اخذ تعهد به حالت تعلیق در آورند و در صورت تکرار هر نوع تخلف، علاوه بر اعمال مجازات جرم جدید، حکم تعلیقی هم به اجراء در خواهد آمد و استفاده از موضوع این تبصره در طول مدت تحصیل دانشجو فقط یکبار مجاز می باشد و اعتبار اجرای احکام تعلیقی به شرط عدم تکرار تخلف تا پایان تحصیل دانشجو است و در صورت عدم تکرار تخلف در طول مدت تحصیل، سوابق محکومیت از پرونده او خارج خواهد شد. ضمناً این تبصره بر کلیه موارد تخلف ماده ۶ این آیین نامه شمول دارد الا در این موارد :

اعمال شنیع (زنا و لواط) - سرقت مکرر - استفاده از سلاح - عضویت یا فعالیت در گروههای ملحد، مفسد یا محارب، توزیع مواد مخدر و مشروبات الکلی.

تبصره ۹ : به تخلفات دانشجویان مهمان و انتقالی، کمیته انضباطی دانشگاهی که تخلف در زمان تحصیل دانشجو در آنجا صورت گرفته است رسیدگی خواهد کرد و چنانچه در موقع اجرای حکم دانشجو در آن دانشگاه نباشد، کمیته انضباطی دانشگاهی که محل تحصیل دانشجو است مکلف به اجرای حکم صادره خواهد شد.

ماده ۸ - نحوه اعتراض کردن دانشجو به آراء صادر شده

الف - در مورد احکامی که کمیته انضباطی بدوی دانشگاه صادر می کند (بندهای ۱/الف و ۲/الف ماده ۷) دانشجو می تواند ظرف مدت ۱۰ روز اداری از تاریخ رؤیت حکم اولیه، اعتراض خود را به کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه ذی ربط تسلیم کند تا در آن کمیته تجدید نظر شود.

تبصره : در مورد احکام بندهای ۱/الف و ۲/الف مرجع تجدید نظر همان کمیته انضباطی بدوی است و دانشجو باید ظرف مدت ۱۰ روز اداری از تاریخ رؤیت حکم اولیه، اعتراض خود را به آن کمیته تسلیم کند تا حکم قطعی صادر شود.

ب - در مورد تصمیماتی که کمیته مرکزی انضباطی اتخاذ می کند (بندهای الف و ب ماده ۷) نحوه و مراحل صدور حکم و اعتراض دانشجو بدین ترتیب خواهد بود :

۱/ب - کمیته مرکزی ابتدا نظر خود را در مورد تنبیه مورد نظر که باید درباره دانشجو اعمال شود از طریق دانشگاه و یا رأساً توسط حکم کتبی (حکم اولیه) به اطلاع وی می رساند.

۲/ب - دانشجو می تواند ظرف مدت دو هفته پس از ابلاغ حکم، دفاعیه خود را به کمیته مرکزی (از طریق کمیته انضباطی دانشگاه یا مستقیماً به کمیته انضباطی با ارسال رونوشت به کمیته انضباطی دانشگاه ارسال نماید).

۳/ب - کمیته مرکزی پس از ملاحظه دفاعیه دانشجو، حداکثر ظرف مدت یکماه حکم قطعی را صادر می کند.

تبصره ۱: احکام اولیه صادره از سوی کمیته انضباطی دانشگاه یا کمیته مرکزی انضباطی به هر شکل ممکن می باید تا یکماه پس از صدور به دانشجوی متخلف ابلاغ شود.

تبصره ۲: احکام اولیه با رعایت موضوع تبصره ۱ ماده ۸ تا زمان صدور حکم قطعی، لازم الاجراء نیست.

تبصره ۳: در صورتی که دانشجو به دلایل غیر موجه از اعلام رؤیت حکم اولیه استتکاف کند حق اعتراض از وی سلب خواهد شد (مرجع تشخیص غیر موجه بودن، کمیته انضباطی است).

ماده ۹: کلیه کمیته های انضباطی موظفند با کمیته مرکزی در ارسال پرونده و یا موارد درخواستی دیگر همکاری کنند و احکام صادره از سوی کمیته مرکزی انضباطی را اجراء کنند.

ماده ۱۰: رئیس دانشگاه مسئول نظارت بر حسن اجرای کلیه مسائل مربوط به این آیین نامه در دانشگاه است.

ماده ۱۱: مرجع رسیدگی بدوی و نهائی به تخلفات دانشجویان وابسته، کمیته مرکزی انضباطی دانشجویان است.

ماده ۱۲: در صورتی که مراجع امنیتی یا قضایی تشخیص به صلاحیت یا عدم صلاحیت تحصیل دانشجویی بدهند، باید مراتب را کتباً با ذکر نوع و میزان تخلف به کمیته مرکزی انضباطی ارسال کنند تا کمیته مرکزی انضباطی بر اساس موارد ارایه شده، در خصوص ادامه یا عدم ادامه یا چگونگی تحصیل دانشجو تصمیم گیری کند. به هر حال مرجع تشخیص صلاحیت یا عدم صلاحیت تحصیل دانشجویان کمیته مرکزی انضباطی است.

تبصره ۱: دانشکده های وابسته به دانشگاههای جامع و دانشکده های اقماری سایر دانشگاهها، مجاز به تشکیل کمیته انضباطی اند و وابستگی آنها به کمیته مرکزی انضباطی از طریق کمیته انضباطی دانشگاه است. مرجع تشخیص ضرورت تشکیل کمیته انضباطی در این گونه دانشکده ها کمیته انضباطی تجدید نظر دانشگاه است و صدور مجوز به عهده کمیته مرکزی انضباطی است و ترکیب اعضاء کمیته انضباطی این گونه دانشکده ها حسب مورد با پیشنهاد رئیس دانشگاه و تأیید کمیته مرکزی انضباطی انتخاب می شوند.

تبصره ۲: دانشگاههای وابسته به نیروهای مسلح کلیه تخلفات دانشجویان عضو نیروهای مسلح خود را وفق آیین نامه انضباطی نیروهای مسلح مصوب مقام معظم رهبری و فرماندهی معظم کل قوا رسیدگی خواهند کرد و در صورت محرومیت از ادامه تحصیل، مراتب را به کمیته مرکز انضباطی احاله می کند. ادامه تحصیل این دانشجو در دانشگاههای غیر وابسته به نیروهای مسلح پس از تأیید صلاحیت ادامه تحصیل در کمیته انضباطی، بر اساس ضوابط سازمان سنجش خواهد بود.

تبصره ۳: در صورت وصول گزارش، کمیته مرکزی انضباطی ابتدائاً بنا به تشخیص می‌تواند به تخلفات دانشجویان رسیدگی کند.

ماده ۱۳ - شیوه نامه اجرایی این آیین نامه در ظرف مدت یکماه پس از تصویب در شورای عالی انقلاب فرهنگی توسط وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و برای اجراء به کلیه دانشگاهها ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۴ - این آیین نامه در ۱۴ ماده و ۵۴ بند و ۳۰ تبصره در جلسه ۷۴/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شد و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است و کلیه آیین نامه و بخشنامه های مغایر با این آیین نامه فاقد اعتبار است.